

Algemene Beschuwing 1 november 2021



Voorzitter,

We hebben een inspirerend gemeentebestuur nodig, die probeert de sociale cohesie binnen de Renkumse samenleving te stimuleren. De vraag is niet alleen in hoeverre de voorliggende Beleids- en Financiële Begroting 2022 daartoe bijdraagt, maar ook in hoeverre de cultuur bin-nen het gemeentehuis inclusief de raad in bedoeld kader remmend of bevorderlijk is.

Voor de PRD zijn antwoorden op vragen belangrijk, zoals: Hoe zorgen we ervoor dat iedereen, die wil, kan meedoen in open en transparante gesprekken? Hoe duidelijk zijn we over de uitkomsten van een gesprek? Welke lessen zijn belangrijk en hoe kunnen we die gebruiken voor onze eigen democratische ambities? Hoe zorgen we dat meedoen doeltreffend is en dat er voldoende tegenspraak is?

1

Goede beleidsmakers en collegeleden hechten aan tegenspel. Ze geven niet alleen ruimte voor tegengeluid, maar nodigen dat ook actief uit. Optimale informatie is daarvoor essentieel. Dat geldt voor alle betrokkenen: inwoners moeten beschikken over goede informatie om initiatieven te starten en voor hun belangen op te kunnen komen en beleidsmakers moeten burgers kennen om hen te kunnen betrekken. Kijk ook eens naar de gemeente Heerenveen.¹

Het verdient aanbeveling te komen met een helder format of hand-out van aandachtspunten voor de wijze waarop we zagezegd dit soort zaken communicatief aanpakken en elkaar op kunnen aanspreken. **Bent u bereid een dergelijke checklist op te stellen?**

➤ Gemeentehuis

Het college wil renovatie van het gemeentehuis met inpassing van de bibliotheek, aanpassing van de kelder, woningbouw mogelijkheden etc. uitwerken. In het kader van verwachtingen, vindt de PRD, dat weliswaar zaken onderzocht kunnen worden, maar wij willen op dit moment geen enkele instemmingsverklaring c.q. instemmingsperspectief geven/bieden. Mochten de plannen om de bibliotheek over te plaatsen doorgaan dan gaan we de overige instellingen, die van de Klipper² gebruik maken niet teleurstellen. **De taakstelling opgelegd aan de bibliotheekvoorziening Veluwezoom zal gezien mogelijke ontwikkelingen wat de PRD be-treft in de meerjarenbegroting nu moeten vervallen of minstens bevroren moeten worden.**

Eerst moeten we de plannen van het nieuwe kabinet en de Voorjaarsnota 2022 afwachten. Dan hebben we duidelijkheid m.b.t. het beleid van de nieuwe regering. Zie in dit verband

¹ Gemeente Heerenveen heeft deze raadsperiode intensief geëxperimenteerd met verschillende manieren om inwoners te betrekken bij besluitvorming. Studenten van NHL Stenden hogeschool hebben deze processen gemonitord. De lessen die we hieruit kunnen trekken, vragen om aandacht voor dilemma's in de democratie, zoals transparantie en legitimiteit. Maar ook voor de aanpak die we kiezen en hoe dat beter kan. Naast de geleerde lessen wordt ook de unieke samenwerking tussen de hogeschool en de gemeente met andere overheden en studenten gedeeld.

² Vaste gebruikers in de Klipper: Renkum voor Elkaar, de Oase, de rechtswinkel, diverse dansscholen, de muziekschool Oosterbeek e.a.

ook de herwaardering van het gemeentefonds. **De voorliggende plannen m.b.t. verdeling van rijks gelden over de gemeenten zijn behoorlijk negatief voor Renkum.** Zie de Gelderlander van 201021.

➤ **Beleidsbegroting 2022**

We missen een overzicht in één oogopslag van alle vigerende beleidsdocumenten van de gemeente Renkum. Wederom wordt de vastgestelde **Strategische Visie 2040** als **de** parapluisie van de gemeente Renkum in het geheel niet genoemd. Ze ontbreekt zelfs o.a. in het kader van de totstandkoming van de Omgevingsvisie (B40). Een te algemene Omgevingsvisie zonder antwoorden op conflicterende vertrekpunten wordt een gedrocht. Gaat rood (wonen) voor groen (natuur)? Gaat winstbejag (verkoop eigen grond) voor inwonersinitiatieven?

Geen wonder, dat vooral op het gebied van ruimtelijke ordening een hapsnap beleid gevoerd wordt. Ontwikkelingen worden aan derden overgelaten en van integraal beleid in samen-spraak met inwoners is geen sprake! **Er wordt gejojood met inwoners.** De initiatiefgroep Het Groene Spoor werd meerdere malen van het kastje naar de muur gestuurd, het inwonersinitiatief De Buurtbongerd wordt niet gehoord, een grote groep ouderen, waarvan al jaren bekend is, dat ze zelfstandig en bij elkaar op de locatie Don Boscoweg willen wonen zien bedoeld concept niet gerealiseerd worden. Het college communiceerde niet met hen.

Als PRD moeten we continue bewaken of er antwoorden komen op gestelde vragen of toezeggingen worden nagekomen. De griffie doet dat niet, geactualiseerde overzichtslijsten van lopende vragen of toezeggingen ontbreken. Zo hebben we nog steeds geen reactie op ons schrijven m.b.t. **Vergroot betrokkenheid van inwoners d.d.7 juni 2021** of lijkt men vergeten te hebben dat een landschapsarchitect ingeschakeld zou worden om de groene helling in Renkum na de bouw van woningen aan de Doornenkamp te herinrichten. Dit om het dal uit de laatste ijstijd beter tot zijn recht te laten komen. Zie de PRD brief aan het college **Wandel (fiets) route door het erosiedal naar de grafheuvel** d.d. 8 juni 2017.

Bij **raadsvoorstellen** moet duidelijk worden hoe het staat met de **responsiviteit** (inspelen op de maatschappelijke ontwikkelingen en de wensen van de burgers als criterium van de bedrijfsvoering) m.b.t. het beleid en de risico's.

➤ **Een superdiscount Renkum³ is noodzakelijk**

³ *Eind juni 2021 gaf het college een schriftelijke reactie op gestelde vragen vanuit de PRD m.b.t. de vestiging van een discounter in het centrum van Renkum.*

We zijn nog steeds in gesprek met een tweetal discount-supermarkten (dit zijn ook de enige twee die een vestiging in Renkum wilden overwegen). In de zomermaanden hebben we een aantal keren door het centrum gelopen met de partijen en gesprekken gevoerd.

Met beide partijen hebben we alle opties in het kernwinkelgebied onderzocht. Voor een levensvatbare discountsupermarkt in Renkum moet voldaan worden aan een aantal voorwaarden (zoals bereikbaarheid, parkeren e.d.). Er is flink getekend en gerekend, maar zoals het er nu naar uit ziet is een vestiging van een discounter in de Dorpsstraat niet realistisch. We zijn nog steeds met beide partijen in gesprek welke mogelijkheden zij wel zien voor Renkum. Hierbij hebben we als uitgangspunt gesteld dat de vestiging van de discounter een impuls moet zijn voor de ondernemers in het centrum. Zodra er meer duidelijkheid is, zullen we dit melden aan de gemeenteraad.

Onderzoek heeft destijds uitgewezen, dat Renkum een sterke behoefte heeft aan een discount-supermarkt. Al diverse jaren hebben we hier niet alleen aandacht voor gevraagd, maar ook concrete voorstellen gedaan. Het lijkt het college niet zo te interesseren. Jarenlang horen we, dat het college in gesprek is en op een heldere suggestie onzerzijds werd nooit ingegaan. Als het in de Dorpsstraat niet kan of lukt dan elders in Renkum. De wens van de inwoners gaat voor de wens van de ondernemers in het centrum. **Kunt en wilt u het hiermee eens zijn?**

➤ **Kunstenarsgemeente als kernkwaliteit**

Vanaf ongeveer 1840 werd Oosterbeek een van de eerste plaatsen buiten Frankrijk waar jonge landschapsschilders de natuur in trokken. In de negentiende eeuw groeide het schilderachtige Oosterbeek uit tot een kunstenaarskolonie. Vraag iemand een kunstenaarsdorp in Nederland te noemen en de kans is groot dat Laren als eerste uit de bus komt, gevolgd door Bergen. Maar Oosterbeek?

Steeds spreekt u over Renkum als kunstenaarsgemeente (B16) en verheft u dat tot een kernkwaliteit⁴ (B55). **We doen veel te weinig aan het actief promoten hiervan.** Laat Oosterbeek als centrum van het Nederlandse Barbizon, zoals het in de 19^e eeuw werd genoemd, opbloeien. Geef in dat verband **Museum Veluwezoom** een onderkomen in **Oosterbeek** en laat **Renkum** het centrum worden van **hedendaagse kunst**. De voormalige Vita Veraschool leent zich perfect voor atelierruimten, een tentoonstellingsruimte, een BSO gespecialiseerd in kunst en enkele appartementen op de bovenverdieping. Hier liggen geweldige kansen. Blijf niet steken in het slaken van kreten, maar doe wat!

➤ **Wat is er voor nodig om**

- de Renkumse beken weer van stromend water te voorzien;
- een theehuisje bij de Renkumse veerstoep te realiseren;
- een fietsbrug over de Rijn bij Oosterbeek langs de spoorlijn te krijgen?

➤ **De Connectie**

Op 21 december 2017 liet het college ons weten, dat de bijdrage aan de Connectie de komende jaren verder zou afnemen, zodat we de investering die is gedaan bij de start terugverdienen.⁵ Hoewel de PRD van meet af aan om redenen tegen meedoen aan de

⁴ Oosterbeek is, samen met Renkum en Wolfheze, de oudste schilderskolonie in Nederland. Het fantastische landschap van de zuidelijke Veluwezoom met zijn bossen en weilanden, beken, sprengen en vennen, eeuwenoude eiken en de heuvels van de stuwwal, was decennia lang een bron van inspiratie voor een groot aantal kunstenaars. In de negentiende eeuw riep Oosterbeek heel andere associaties op. Uit die tijd dateert de bijnaam 'Nederlands Barbizon' – een verwijzing naar de beroemde kunstenaarskolonie ten zuiden van Parijs, waar schilders als Camille Corot, Charles-François Daubigny en Jean François Millet in de eerste decennia van die eeuw het atelier hadden verruild voor het schilderen en plein air. Paul Gabriël, Anton Mauve, en Jacob, Matthijs en Willem Maris legden hier de basis voor hun latere successen als vertegenwoordigers van de Haagse School.

⁵ 21 december 2017 Reactie college op vragen van de PRD

In het bedrijfsplan van De Connectie is berekend wat iedere deelnemer / eigenaar inbrengt in de Connectie. Dit betreft het bedrag dat de gemeente in eigen beheer uitgaf aan de desbetreffende producten. De inbreng van Renkum op basis van het bedrijfsplan was inderdaad €3.634.351. Op basis van de inbreng is de verdeelsleutel bepaald. Deze verdeelsleutel geeft vervolgens aan welk deel van de begroting iedere deelnemer als bijdrage moet betalen (voor Renkum is dat €3.629.569). Dit zijn de werkelijk kosten die we betalen. Tussen de bedragen

Connectie was, moeten we in ieder geval concluderen, dat van de voornoemde toezegging totaal niets is terecht gekomen. Hadden we maar gedaan wat enkele gemeenten doen, namelijk diensten naar eigen behoefte afnemen i.p.v. in de fuik van gedwongen winkelnering te zijn gekomen. **Wilt u met een financiële en beleidsmatige voortgangsrapportage komen?**

➤ Financiën

- **De waarde van de woningen stijgen gemiddeld met 5%**, maar dat betekent dus niet, dat de OZB belasting voor huishoudens daardoor zou moeten stijgen en er zodoende meer inkomsten kunnen komen voor de gemeente.⁶
- Wat de **toeristenbelasting** betreft wensen wij een vrijstelling voor personen jonger dan 18 jaar. Een dergelijke regeling is wettelijk mogelijk. Een amendement volgt t.z.t.
- Wij overwegen een vorm van **watertoeristenbelasting** in te voeren en willen graag voor december a.s. weten wat dit kan opleveren.⁷
- Wij willen 50.000 euro vrijspelen t.b.v. een **cofinanciering voor inwonersinitiatieven** en dienen daartoe een amendement in.⁸

*inbreng versus werkelijke bijdrage zit inderdaad een verschil van bijna €5000 (om exact te zijn €4.782). We betalen als Renkum in 2017 dus minder dan we hebben ingebracht. **De bijdrage zal de komende jaren verder afnemen, zodat we de investering die is gedaan bij de start van de Connectie terugverdienen.***

⁶ Uitgegaan wordt van een verwachte waardestijging van woningen met 7,2% en een waardedaling met 2,2% van niet woningen. Om een opbrengst van 8.813.000 euro te halen is rekening gehouden met een 13.000 euro (areaaluitbreiding) , een inflatiecorrectie van 1,35% of 117.000 euro en gemiddelde 5% waardestijging.

⁷ Het bezit van vaartuigen is belastingvrij. Maar in verschillende gemeenten wordt onder de naam “watertoeristenbelasting” wel een directe belasting geheven voor het houden van verblijf binnen de gemeente. Deze belasting wordt geheven op vaartuigen van personen die aan-wezig zijn in het watergebied van de gemeente die niet als ingezetene in de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens van de gemeente zijn opgenomen. Ook zijn er gemeenten die alleen het verblijf in de eigen jachthaven meetellen voor het belastingforfait.

⁸ *Informatie Website Gemeente Renkum*

Subsidie cofinanciering

Inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties kunnen subsidie aanvragen voor initiatieven op het gebied van leefbaarheid, sociale vitaliteit, het bevorderen van het culturele klimaat of het bevorderen van de sociale, economische of toeristische infrastructuur in de gemeente.

Wij stellen een bedrag van € 250.000,- beschikbaar in de periode 2019 – 2022.

- *Voor kleine aanvragen tot € 2.000,- is de komende jaren in totaal € 50.000,- beschikbaar. Per 1 augustus 2021 is nog € 20.500,- beschikbaar.*

Voor grotere initiatieven is geen subsidie meer beschikbaar. Het beschikbare Subsidiebedrag voor deze initiatieven is volledig ingezet. Dit betekent dat we geen subsidie cofinanciering meer verlenen voor aanvragen met een gevraagd subsidiebedrag van € 2.000,- tot € 200.000,- .

- De sleutel tot meer (financiële) grip op de jeugdzorg is kennis, stelt gezondheids-econoom Xander Koolman (Vrije Universiteit). **In hoeverre heeft Renkum aan zorg-aanbieders ruimte gegeven** om het volume aan geleverde zorg te vergroten?

Wat de **Najaarsnota** betreft zijn wij van mening, dat deze niet gelijktijdig behandeld moet worden met de Begroting maar **een maand eerder**. Behandeling ervan is momenteel een farce, omdat de voorstellen zonder debat al verwerkt zijn in de conceptbegroting voor het nieuwe jaar. Bijgesteld beleid, dat gefinancierd door **stopgezette decentralisatie-uitkeringen** niet meer volledig of in het geheel niet wordt uitgevoerd, hoort voortaan bij een begrotings-behandeling in beeld te worden gebracht. **Kunt u de twee genoemde uitspraken omarmen?**

➤ Een nieuwe raadsperiode 2022-2026

Voor de PRD betekent dat, dat we gaan werken met een **raadsakkoord op hoofdlijnen**, een college met **3 fte aan wethouders**, al of niet in parttime-verband, we willen werken met **wethouders** conform een op te stellen **profiel**, we zien graag een **externe voorzitter voor de raadscommissies** e.d., een **gemeentelijke ombudsman of vrouw**, die jaarlijks een geanonimiseerd verslag uitbrengt, **een meetlat** voor - samenwerkingsverbanden, intergemeentelijke overlegorganen en regelingen - ter controle van beleidsafspraken (zie ons verstrekte voorstel), een **Programma Nieuwe Lasten** (PNL): een totaaloverzicht van incidentele- en structurele nieuwe lasten voor het komende boekjaar, zodat je a.h.w. in één oogopslag het geheel van nieuwe uitgaven kunt overzien, afstrepen of herbestemmen. We horen in het debat van 3 november graag opvattingen van andere fracties over m.n. 't groepswonen van ouderen, de superdiscount Renkum, de huisvesting van hedendaagse kunstenaars alsmede van Museum Veluwezoom.

Bijlagen

- Amendement Najaarsnota 2021 m.b.t. de stelpost onvoorzien en inwonersinitiatieven Wanneer bovenstaand amendement het niet haalt, volgt onderstaand amendement.
- Amendement Begroting 2022 m.b.t. de rekenrente en inwonersinitiatieven
- Meetlat ter kennisgeving
- Amendement Toeristenbelasting (volgt t.b.v. raadsvergadering in december)
- Motie extern voorzitterschap (wordt later ingediend)
- Amendement Don Bosco / Groeneweg (in te dienen op 3 november a.s.)
- Motie taakstelling bibliotheek Veluwezoom

Note:

Een gemeenschappelijke regeling is verlengd lokaal bestuur. Dat betekent dat de gemeenschappelijke regeling taken doet die de gemeente in principe ook kan verrichten. Om diverse redenen wordt echter besloten om deze taken gemeenschappelijk met andere gemeenten te doen. Die redenen kunnen zijn schaalvergroting met het oog op doelmatigheid en kwaliteit, combinatie van private en publieke taken of ze zijn voorgeschreven door landelijke wetgeving. De aard van de taken is in beginsel uitvoerend en dat is ook de belangrijkste reden om in het bestuur van de gemeenschappelijke regelingen alleen of overwegend collegeleden op te nemen. Dit sluit aan bij de doelstellingen van de dualisering om de raad de sturende en controlerende taak te geven en het college de uitvoerende. Omdat deze uitvoerende taken veelal reguliere taken zijn, zou de beheersing hiervan geen problemen moeten opleveren. **Dat dit wel gebeurt komt omdat een gemeenschappelijke regeling zelf ook beleid ont-wikkelt of door landelijke wetgeving dan wel rijksmaatregelen hiertoe genoodzaakt is.** Dit nieuwe beleid kost meer geld en dit wordt vaak gepresenteerd wanneer de gemeenten hun primaire begroting al gereed hebben.

Met behulp van een meetlat kunnen beleidsafspraken ter controle worden vastgelegd en zal de informatievoorziening richting de gemeenteraad ook verbeteren. Het is belangrijk, dat andere deelnemende gemeenten eveneens met een meetlat werken. Daarbij moeten vragen beantwoord

worden zoals: Wat willen we? Wat kunnen we? Wat kost het? Wie doet het? Wat is de planning? etc. Het is dus van belang er voor te zorgen dat de gemeenteraad de sturende en controlerende taak van gemeenschappelijke regelingen op adequate wijze kan uitvoeren. Bij het aangaan van **een gemeenschappelijke regeling** dient aan de voorkant ook duidelijk geregeld te worden wat de financiële gevolgen zijn wanneer je je als gemeente t.z.t. wilt terugtrekken.